

waag society

Kennisland

Internet Society
Netherlands Chapter

BITS OF FREEDOM
VERDEDIGT DIGITALE BURGERRECHTEN

Aan de (in)formateur(s)
p/a Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 11 april 2017

Geachte informateur,

Hierbij bieden we u en de onderhandelaars van een nieuw kabinet vijf adviezen om de i-samenleving succesvol te besturen.

Internetpolitiek speelt een steeds grotere rol op vrijwel alle beleidsterreinen. Kennis op dit gebied is cruciaal om onze informatiemaatschappij de komende jaren succesvol te besturen. Daarom roepen wij, zes organisaties die zich bezighouden met internetpolitiek en digitale technologie, een nieuw kabinet op om (1) een interministerieel digitaal topteam in te stellen, (2) digitale grondrechten te beschermen, (3) te zorgen voor digitale transparantie, (4) het auteursrecht te moderniseren en (5) te investeren in kennis, bewustzijn en vaardigheden met betrekking tot digitale technologie. Hiermee zorgt het nieuwe kabinet voor urgentie en afstemming om de kansen van nieuwe (digitale) technologie ten volste te benutten en tegelijkertijd mensen te beschermen tegen de schaduwkanten ervan. Hieronder worden de vijf urgente adviezen toegelicht:

1. Stel een interministerieel digitaal topteam in

Technologie verandert de samenleving. Nieuwe toepassingen kunnen van grote waarde zijn en grondrechten versterken, maar ook aantasten. Het recht op privacy, informatie en vrijheid van meningsuiting moet in samenhang worden gezien, offline en online. Noodzaak, proportionaliteit, subsidiariteit en effectiviteit van nieuwe maatregelen moeten vooraf worden aangetoond. Het nieuwe kabinet moet ervoor zorgen dat de overheid zelf, burgers en bedrijven voorbereid zijn op nieuwe technologische ontwikkelingen en een eenduidig, consistent cyberbeleid voeren dat is gebaseerd op mensenrechten en innovatie, in binnen- en buitenland.

2. Bescherm digitale grondrechten

Een nieuw kabinet committeert zich aan het beschermen en versterken van (digitale) grondrechten van burgers. Samen met de Autoriteit Persoonsgegevens speelt Nederland een leidende rol in Europa op het gebied van de bescherming van privacy en communicatievrijheid. Zo wordt er geen wetgeving aangenomen die opsporings- en inlichtingendiensten de bevoegdheid geven om het doen en laten van grote groepen onverdachte mensen te volgen. Deze regels zouden Nederland niet veiliger maken, maar schenden wel de privacy en de communicatie- en bewegingsvrijheid van miljoenen Nederlanders. Het nieuwe kabinet moet zijn standpunt om geen maatregelen te introduceren waarmee versleuteling wordt verzwakt internationaal met verve uitdragen en andere landen aansporen om hetzelfde te doen. Alle legale informatie op het internet moet voor iedereen toegankelijk zijn. Eigenaars van websites kunnen niet gedwongen worden informatie zonder rechterlijke toetsing te verwijderen.

3. Zorg voor digitale transparantie

Het nieuwe kabinet moet vaart maken met het als open data beschikbaar stellen van publieke informatie. Dit levert zowel economische als maatschappelijke waarde op en verkleint de informatiekloof tussen burgers en overheid. Het nieuwe kabinet moet zorgen voor moderne transparantiewetgeving waarbij actieve (digitale) openbaarheid het uitgangspunt is en het recht op informatie kan worden afgedwongen. Dat is niet alleen van belang voor open data maar ook voor het bevorderen van open source bij de overheid. Geef andere overheden en burgers toegang tot data en broncodes die door de overheid verzameld, beheerd en gebouwd zijn met publieke middelen. Geef prioriteit aan het ontsluiten van publieke openbare registers zoals het handelsregister als open data en vervang de huidige wijze van tarifiering door een financiering uit algemene publieke middelen.

4. Moderniseer het auteursrecht

Het auteursrecht voldoet niet langer aan de eisen van de digitale tijd. Het nieuwe kabinet moet zorgen voor modernisering van het auteursrecht, zodat het meer ruimte biedt aan internetgebruikers, publieke instellingen zoals bibliotheken en scholen, onderzoekers en innovatieve bedrijven. Toegang tot cultuur en kennis heeft auteursrecht nodig dat de belangen erkent van jonge makers die opgroeien in een internetcultuur, en ervoor zorgt dat de enorme hoeveelheid cultureel materiaal die nu op slot zit achter auteursrecht zonder winsttoegmerk gedeeld kan worden. Binnen de Europese Unie moet het nieuwe kabinet zorgen voor een maximale verruiming van de auteursrechtelijke uitzonderingen zoals deze op dit moment worden besproken in het voorstel voor een richtlijn Auteursrecht in de digitale eengemaakte markt. Het kabinet moet bovendien voorkomen dat de modernisering van het auteursrecht wordt misbruikt voor pogingen om een zogenoemde 'linktax' in te voeren.

5. Investeer in kennis, bewustzijn en vaardigheden

Investeer niet alleen in digitale infrastructuur, maar ook in kennis, bewustzijn en vaardigheden. De overheid loopt bij technologische ontwikkelingen en digitale veranderingen te vaak achter de feiten aan. Een nieuw kabinet moet sneller kunnen

anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. De rol en het belang van toezichthouders en adviesraden zal hiermee toenemen. Zij moeten dan wel kunnen beschikken over voldoende kennis en middelen om taken op een effectieve wijze uit te voeren. Dat geldt niet alleen voor de Autoriteit Persoonsgegevens, maar bijvoorbeeld ook voor de AFM, ACM en de Onderzoeksraad voor Veiligheid.

Tenslotte zal de overheid een rol moeten spelen in het versterken van kennis, bewustzijn en vaardigheden van de gehele samenleving op het gebied van digitale technologie. Het gaat daarbij zowel om de kansen en (nieuwe) mogelijkheden van technologische en digitale veranderingen, als om de schaduwkanten ervan. Maak mensen technologiewijs en leer kinderen niet alleen programmeren, maar zet ook in op makersonderwijs, waarmee creativiteit, technologie en innovatie volop de ruimte krijgen.

Wij wensen u succes in de komende periode en zijn uiteraard altijd bereid een toelichting te geven.